

dabilius agit, causa hæc pro justa et honesta haberi debet, vid. Leurenium; forum benef. p. 1. q. 72, n° 2.

Num attentis hodiernis circumstantiis utilius jam foret perpetuitate donari quoslibet amovibiles curatos, aut aliquam eorum partem. A quo hic expendendo mihi videtur abstinendum. Ex ipsa rei natura satis monentur Prælati, ut ea curatos ad nutum amovendi facultate discrete utantur. Hoc judicio Sedis apostolicæ relinquimus. Sed mirum non est manuales quam plurimas parochias ab apostolica Sede ibi relinquiri, ubi remanet hæreticalis recursus vestigium aut periculum ad laicalem potestatem, ex sententia depositionis in parochos a curia episcopali pronuntiata.

§ XX.

Ex statu præsenti ecclesiarum Galliæ sequi necessario videtur, vicariorum parochis auxiliantium nominationem, ad episcopos, non autem ad parochos ut ex jure communi, hodie in ea regione pertinere.

In Gallia ingens hodie præbyterorum numerus absque ordinationis titulo, ex dispensatione, ordinatorum reperitur. Et quidem suus non deest cuique in vinea Domini exaranda locus. At vero si parochorum vicarii, qui exstant in Galliis quam plurimi, a parochis ipsis pro nutu assumerentur et removerentur, frequenter contingeret aliquem presbyterum omni prorsus ecclesiastico munere atque adeo sustentatione omni carere. Id olim contingere nequibat, siquidem vicarius a parocco remotus retinebat beneficium vel patrimonium.

Hinc ex ipsa dictum præcavendi incommodum necessitate consequitur, ut penes episcopum esse debeat vicarios illos nominare et revocare, necnon pro opportunitate ad alia munia transferre. Quod quidem, et si per se contra jus commune sit, vi tamen dictæ necessitatis ad jus commune reduci videtur, siquidem « summum jus commune » *necessitas*. Ita D. Bouix, de Parocho, p. 660.

§ XXI.

De obligatione curatorum missam offerendi pro populo quoad festa per indultum 9 aprilis 1802 suppressa, prout in constitutione UNIVERSA PER ORBEM Urbani VIII, determinatur, addita Conceptionis festivitate.

Res constat plurimis sacræ Congregationis concilii declarationibus. Proposito dubio: « An parochi debeat sanctissimum missæ sacrificium pro populo offerre etiam festis diebus, qui per indultum apostolicum die 9 aprilis 1802 suppressi sunt, licet hujus obligationis nova promulgatio ab episcopo diœcesano non fiat: » Sacra Congregatio Concilii censuit respondendum: *affirmative*. Authenticam esse illam S. Congregationis Concilii declarationem dubium non est.

Consuetudo contraria præfatæ obligationi offerendi pro populo, etiam diebus festis suppressis, nunquam legitima censenda est: ita censuit sacra congregatio concilii; die 25 septembries 1847. De suppressis olim in Gallia per nonnullorum ordinationes episcoporum, non est habenda ratio,

quia potestatem festa supprimendi non habent episcopi, proindeque invalida fuisse suppressio censenda sit.

Pro norma sumenda est Urbani VIII constitutio *universa per orbem*, quia constitutio hæc vim legis communis habet. Festa autem de præcepto prout in præfata constitutione determinantur, præter dominicos dies, sunt sequentia : Natalis Domini, Circumcisionis, Epiphaniæ, Paschatis cum duobus diebus sequentibus, Ascensionis, Pentecostis, cum duobus diebus sequentibus, Trinitatis, Corporis Domini, Inventionis sanctæ crucis, Purificationis, Annuntiationis, Assumptionis, Nativitatis Beatae Mariæ Virginis ; Dedicationis S. Michaëlis, Nativitatis S. Joannis Baptistæ, SS. Petri et Pauli, S. Andreæ, S. Jacobi, S. Joannis, S. Thomæ, SS. Philosophi et Jacobi, S. Bartholomæi, S. Matthiæ, SS. Simonis et Judæ, S. Matthæi, S. Stephani, Sanctorum Innocentium, S. Laurentii, S. Silvestri, S. Josephi, S. Annæ, Omnium Sanctorum, festum unius e præcipuis patronis ejuscumque civitatis aut loci. A Clemente XI, addita fuit Conceptionis festivitas.

Ex hoc catalogo facile possunt sibi annotare parochi festa illa suppressa, in quibus missam pro populo offerre tenentur. Notetur in constitutione agi de patronis totius regni, vel diœcesis, non de *titularibus* Ecclesiæ.

Missam pro populo celebrare debet parochus in ecclesia parochiali ; per seipsum, et per alium huic oneri satisfacere non potest, nisi ex *causa legitima*. Non autem tenetur missam solemnem aut aliqua hora fixam celebrare.

§ XXII.

An et quatenus possit parochum binas eodem die missas celebrare.

Anno 1212 sciscitanti Episcopo, num sacerdotibus liceret plures eodem die sacrum facere, respondit Innocentius III, « Excepto die Nativitatis Dominicæ, nisi causa necessitatis suadeat, sufficit sacerdoti semel in die, unam missam solummodo celebrare. » Porro hujusmodi responsum, libris decretalium insertum pro lege universalis constanter habitum fuit. Unde certa est omnino lex, qua prohibetur sacerdos, bis eodem die celebrare. At simul certa est exceptio et quidem de jure communi, ob *necessitatis* casum.

Quis et quotplex sit ille casus necessitatis ? Plures casus ab antiquis canonistis habiti, tanquam a præfatæ legis prohibitione excepti, ut tales hodie habendi non sunt; v. g. si nuptiæ non possent in crastinum diem differri. Vid. Benedicti XIV, de missæ Sacr. l. 3, c. 5, n. 3.

Solus practicus hodiecasus est quando populus aut populi magna pars, sacro careret diebus dominicis et festis, nisi parochio liceret bis eodem die celebrare. Et propositiones sequentes stabiliuntur : 1° « Ad hoc ut parochus in duabus ecclesiis eodem die licite celebrare possit, satis est quod alioquin alteruter ex duobus dissitis populis missa carere debeat die dominico aut festo. » Pro certa communiter a doctoribus haberi hanc conclusionem, ex cardinale Zelada. Communis theologorum omnium sententia est, quorum plures recenset Benedictus XIV. *De sacrif. missæ*, l. 3, c. 5,

nº 1. — 2º « Etiam in eadem Ecclesia bis eodem die cele-
« brare licitum esse potest parocho, si nempe unicæ missæ
« magna pars populi adesse nequeat. » Hi duo casus eodem
jure censendi uti præcipue advertit Theophilus Rainaudus.
Si reputatur sufficiens necessitas in priori casu, et in pos-
teriori reputanda est.

An licentia episcopi requiratur et sufficiat, dicendum est :
« Ad iterationem in duabus Ecclesiis requiri videtur regu-
« lariter loquendo, licentia Episcopi. » Diximus *regulariter*
loquendo, quia in uno aut altero casu præsertim repentina,
non puto crimi vertendum parocho quod dictam licen-
tiam non requirat. Intellige quoad diœceses, in quibus
Episcopi nihil in hac re præter jus commune statuerunt,
decernentes necessariam esse ordinarii licentiam. « Ad ite-
« rationem in eadem Ecclesia non requiritur Sedis aposto-
« licæ licentia, sed sufficit licentia Episcopi. » Nam ne ves-
tigium reservationis, qua sancta Sedes jus commune in hac
re coaretasset, reperire est. De hujusmodi reservatione nul-
latenus constat.

Si possit deputari alter sacerdos, vel si cogi possit paro-
chum ad assumendum vicarium, nequaquam permittenda
est ab Episcopis missæ iteratio. Si non adsit requisita a
jure necessitas, consuetudo pro irrationali et tanquam
abusum merito censetur. Vid. bullam *declarasti* Bene-
dicti XIV.

§ XXIII.

*An pensio a gubernio Galliæ canonicis et parochis solvi solita
rationem habeat boni ecclesiastici, et pro vero beneficio
sit habenda.*

Dicendum est hujusmodi annuas gubernii pensiones tan-
quam veras præbendas esse; siquidem ex pacto gubernium
inter et sanctam Sedem statuta est illa pensio pro redditibus
bonorum Ecclesiasticorum; quæ scilicet bona ea conditione
alienata sunt, ut sufficienter provideretur sustentando
clero.

Si quod dubium de hac re occurrere antea poterat, jam
per Sanctæ Sedis declarationem certa omnino evasit. A sa-
cra Pœnitentiaria die 19 januarii 1819, quæsitum fuerat :
*An quæ solvuntur (in Belgio) pastoribus, et canonicis in-
duant naturam beneficiorum, seu bonorum Ecclesiastico-
rum, et annexam habeant obligationem inhærentem his bo-
nis, scilicet strictam et canonicam obligationem expendendi
superflua pauperibus seu piis causis, et residendi sub pena
non faciendi fructus suos.* Sacra Pœnitentiaria rescripsit
jam alias a sancta Sede responsum fuisse, *affirmative*. Unde
recte concluditur pensiones a gubernio canonicis et paro-
chis solutæ naturam bonorum Ecclesiasticorum induisse et
pro veris beneficiis esse habendas.

Hinc errore aperte inducuntur, 1º qui affirmant nullum
remansisse in Gallia bonum ad Ecclesiam pertinens: 2º qui
asserunt pensionis gubernii annuæ solutioni non convenire
definitionem beneficii Ecclesiastici; 3º qui pensionem an-

nuam clero solutam assimilat pensionibus quæ a gubernio solvuntur cæteris munere aliquo civili fungentibus. Unde minime potest sine injustitia supprimere potestas sacerdotalis *convenientem pro clero pensionem*, nam bona ecclesiastica non fuerunt ab Ecclesia et aliis ea detinentibus concessa, nisi sub conditione dictæ pensionis.

§ XXIV.

Bonorum ecclesiasticorum administratio sacerdotalis jurisdictioni nullatenus subjacet in Gallia.

Certam atque omnino tenendam esse hancce conclusionem, quam plurimis ac inventissimis auctoritatibus firmare solent doctores catholici, inter quos Fagnanus. Est sententia communis et vera, non tamen ex ea sequitur non posse, ex concessione Sedis apostolicæ, juris aliquid in administrandis bonis ecclesiasticis sacerdotali potestati competere. Unde matricularii (*les marguilliers*) constituti, non ex jure proprio, aut a sacerdotali potestate accepta administrant (id tanquam attentatum semper Ecclesia reprobavit), sed duntaxat ex sibi facto ab Ecclesiastica potestate procuratorio mandato. Quo sensu non repugnat in matricularios, seu ad temporalem parochiæ administrationem adhibere laicos. Dicto autem sensu intellecta matriculariorum institutio, sacris canonibus consona, parochiis valde utilis esse potest.

Incassum laboravit Thomassinus ut aliquod in antiquitate vestigium reperiret, administratæ rei temporalis ecclesiærum, a viris laicis, sacerdotalis potestatis vi et nomine (Disci-

pline de l'Église, p. 3, ch. 36, n° 6) : sed dici videtur, evenisse hoc in Gallia, quando in hac re, sicut in tot aliis, Ecclesiæ propriam jurisdictionem sacerdotalis potestas invasit.

§ XXV.

Per concordatum cum Francisco I initum sedes Apostolica, indulserat, ut ad ipsum, omissis intermediis judicibus, non posset appellari. Sublatum est a Pio VII præfatum adulatum.

Hodie certum est in Gallia posse ad Sedem Apostolicam omisso medio, appellari. Nam ad Papam omissis intermediis omnibus tribunalibus, appellari potest, nisi Papa ipse contrarium alicui regioni indulserit. Doctrina contraria nequam a viro catholico admitti potest, utpote quæ omnino erronea est, in schisma ducens et hæresim sapiens.

Ex alia parte priscum indultum olim concessum, penitus a Pio VII antiquatum et sublatum videtur. Unde mirari nemo debet directos e Galliis, omisso medio, recursus et appellations a curia Romana recipi. Tenentur proinde hodierni Galliarum præsules ejusmodi appellationibus, prout de jure communi deferre.

Hinc concluditur : « Neque tutum, neque temeritate vacans existimo, si quis hodie Galliarum ecclesiasticus judex, post legitime interjectam dictam appellationem, in causa ulterius procedere audeat, sub prætextu omissi tribunalis intermedii. Certum e contra puto, ab appellato, omisso me-

dio, ad Sedem Apostolicam, pro attentato et irrito haberi posse quidquid post interjectam hanc suam appellationem, a curiis ecclesiasticis Galliæ in ipsius causa pronuntiaretur. Ita clarissimus canonista D. Bouix, de Judiciis eccl. t. II, p. 273.

OMNIA SUB CORRECTIONE SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ.

INDEX.

§ I.	— De juris canonici præstantia et utilitate in Gallia	5
§ II.	— De jure canonico Gallico in genere et de ejus recta notione ac definitione.	6
§ III.	— Per bullam QUI CHRISTI DOMINI videtur priscum jus canonum gallicanum antiquatum fuisse et annulatum. Et quid de novo jure canonico gallico.	8
§ IV.	— De requisita legum Pontificiarum disciplinam generalem spectantium promulgatione, ut obligent in Gallia.	10
§ V.	— An necessaria sit legum pontificiarum disciplinam generalem spectantium acceptatio, tum episcopis, tum aliis, in Gallia.	12
§ VI.	— De placito regio seu Principis sœularis, quoad Constitutiones Romanorum Pontificum in Galliis.	14
§ VII.	— De consuetudinibus, seu de multiplici praxi contra jus commune jam a tempore Pii VII, in Galliis, introducta non contradicente sancta Sede.	15
§ VIII.	— Utrum consuetudines post Tridentina decreta ortæ et ipsis contrariæ valere possint.	17
§ IX.	— An declarationes seu decisiones Congregationis Concilii, vim universalis legis habeant, et obligent in Galliis; et ita sit aliarum Congregationum Romanarum.	19
§ X.	— An decreta S. Congregationis Indicis vim legis habeant in Galliis.	21
§ XI.	— An facultatem concedendi oratoria privata ex jure Gallico retineant episcopi.	22
§ XII.	— An reductiones missarum possint ab episcopis fieri in Gallia.	23
§ XIII.	— An in lege generali jejunii et abstinentiæ dispensare valeant episcopi.	23